

Интензивни развој феминистичких студија периодике на домаћој академској сцени уноси нову динамику у књижевне студије, а посебно се иновативношћу издвајају истраживања у области авангардних студија. Истраживања авангардне књижевности у контексту феминистичких и родних теоријско-методолошких полазишта доносе важна померања на многим, међусобно условљеним плановима: проширује се предметно поље изучавања, постојећи књижевно-историографски концепти се ревидирају и преобликују, те се формирају нова истраживачка тежишта. У фокусу досадашњих истраживања авангарде из родне/феминистичке перспективе била је фигура авангардне списатељице. Указано је на значајан број ауторки које су након Првог светског рата стварале у авангардном поетичком и културолошком контексту. Издвојени су поетички топови (тематско-мотивски, наративни, жанровски итд.) који их чине блиским ономе што се сматра парадигмом историјских авангарди. Међутим, указано је и на специфично обликовање авангардних наратива условљено родним позицијама и искуством жена. Такође, издвојене су и поједине ауторке (Јелица Беловић Бернаджиковска, Јела Спиридоновић Савић, Милица Костић Селем) које су не само својим књижевним радовима већ и есејима и критичким текстовима учествовале у формирању и обликовању авангардног књижевног поља.

Темат *Жене (и)уређују авангарду* надовезује се на последњи издвојени сегмент студија (женске) авангарде – есејистичко-критички ангажман жена. У радовима које темат обједињује представиће се и анализирати различите, до сада потпуно неистражене позиције жена у авангардној стваралачкој и дистрибутивној мрежи у годинама које су претходиле избијању Првог светског рата и током двадесетих година. Истраживачка пажња је усмерена ка улози и доприносу жена као уредница, критичарки и преводитељки. Улога и допринос жена ће се разматрати у суодносу с поетичким и идеолошким дискурсима који су условљавали и обликовали њихове позиције и опсег ангажованости и у суодносу с поетичким и идеолошким дискурсима које су оне градиле настојећи да прошире и продубе опсег сопственог деловања.

Темат једним делом проистиче из округлог стола „Жене (пре)уређују авангарду“ који је организовало Одељење *Периодика у историји српске књижевности и културе* 2. марта 2020. године у Институту за књижевност и уметност. На округлом столу су, у оквиру прве сесије, представљена проучавања авангардне књижевности из перспективе феминистичких и родних студија. Прва сесија поставила је платформу за отварање специфичних истраживачких тема. У оквиру друге сесије представљени су резултати истраживања есејистичке и преводилачке праксе појединих ауторки у авангардном контексту.

Студије обједињене у темату *Жене (пре)уређују авангарду* важан су допринос и студијама авангарде и гине критичким истраживањима српске књижевности. Реч је о истраживањима које представљају до сада или потпуно непознату и недовољно истражену грађу или, пак, есејистички рад појединих ауторки тумаче у другачијем интерпретативном кључу. Њихова теоријско-методолошка разноврсност и концептуална полазишта и/ли исходишта отварају иновативне истраживачке перспективе. Уводећи другачије дискурзивне праксе у односу на оне које су легитимисане у књижевној историографији, темат *Жене (пре)уређују авангарду* има за циљ и да понуди ново разумевање динамике, колективног организовања и стваралачке праксе авангарде на јужнословенским просторима.